

مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاين نمی باشد.

۲۰۲۱/۱۰/۰۲

محمد انور آختر

په ویتنام او افغانستان کې د امریکایانو جگړې (پرتله) پنځمه برخه

په کلیو او کورونو هوایي بمبار:

کله به چې په کوم کلي کې طالبان له امریکایانو سره ونیستل او طالبانو به د خلکو له کورونو جگړه کوله نو امریکایي ځواکونو به له هوا او ځمکې، د خلکو پر کورونو بې له دې چې کورنۍ، بڼې او ماشومان په نظر کې ونیسي په سختۍ سره بمبارول، بهرنیان بڼه پوهیدل چې عام کلیوال وژل کیږي خو دوی د کلیوالو په مرګ او ژوند کې نه وو او په پوره بې رحمۍ او وحشت سره بې وژل، په افغانستان کې زموږ د بې وسلې کلیوالو د دا ډول وژلو څو بېلګې داسې وې:

په ۲۰۰۷ز، د جون په ۲۸ نېټه د هلمند ولایت د حېدر آباد په کلي باندې چې طالبانو څوکۍ په کې نیولي وې امریکایانو درنه بمباري وکړه، په دې بمباریو کې ۱۳۰ تنه ووژل شول په وژل شویو کې ۴۵ تنه بڼې او ماشومان او ۳۵ تنه د طالبانو سرتیري وو او پاتې نور وژل شوي بې وسلې کلیوال وو. د گډو ځواکونو ویاند کریس بلچر وویل چې زموږ اصل هدف د طالبانو ځواکونه وو چې په کلي پټ شوي وو.

دا ډول د فراه ولایت د گرانای په کلي کې د امریکایانو د بمبارۍ له امله ۱۴۵ تنه ملګي کلیوال ووژل شول (د مې ۲۰۰۹ز) په وژل شویو کې ډېری بڼې او ماشومان وو، امریکایي ځواکونو اعلان وکړ چې زموږ په عملیاتو کې ډېری فني ستونزې رامنځ ته شوي وې چې د کلیوالو د وژلو سبب شوي، استرالیایي خبريال وویل چې دا د افغانستان د جگړې په تاریخ کې د بې گناه خلکو تر ټولو لوی شمېر وژني دي چې د ناټو ځواکونو له خوا تر سره شوي، افغان ځواکونو وویل ۱۴۰ تنه وژل شوي چې په هغو کې ۹۲ تنه ماشومان او ۲۲ تنه بې گناه بڼې دي. امریکایانو په لومړیو کې له دومره لوی شمېر وژنو انکار وکړ خو وروسته یې د شلو او دېرشو تنو وژل ومنل.

دا رنګ د ۲۰۰۹ز، کال د سپتامبر په ۴ نېټه هغه مهال چې طالبانو د تېلو هغه ټانکر چې ناټو ځواکونو ته یې تېل رسول د کلیو پر لور وتښتولو، دا مهال د شاوخوا کلیو اوسیدونکي له ټانکر څخه د تیلو په ایستلو لګيا وو چې د امریکایانو جگړه ییزې الوتکې راغلي، ټانکر او خلک یې بمبار کړل، ۱۴۲ تنه ووژل شول چې ۱۰۰ تنه بې وسلې کلیوال وو، د دغې برید غوښتنه په کندوز کې د جرمنیانو ځواکونو کړي وه، ولسمشر حامد کرزي سخت غبرګون ښکاره کړ او مسوولیت یې مخامخ په امریکایي ځواکونو واچاوه، تر دې چې د جرمني صدراعظمي انګیلا مبرکل سره یې هم سختې خبرې وکړې.

د ۲۰۱۰ز، کال د جولای په ۲۳ نېټه د ننګرهار په سنگین کلي د امریکایانو په هوایي بریدونو کې ۵۲ تنه بڼې او ماشومان ووژل شول، ناټو او ایساف څو هفتې د دغه جنایت خبر پټ ساتلی و خو وروسته یې خپله خواشیني څرګنده کړه.

امریکایانو تل هڅه کړي ده چې خپل جنایتونه او ناکام عملیات د افغانانو او نړیوالو له سترګو پټ کړي، دوی به لومړی د خپلو جنایتونو نښې نښانې له منځه وړلي او بیا به یې انکار کولو، دوی به هم قتلونه وکړل او هم به منکر شول، د امریکایانو دا ډول ناوړه کړنو ډېرې بېلګې شته خو موږ یې دا یوه بېلګه وړاندې کوو:

د ۲۰۱۰ز، کال د فبرورۍ په ۱۲ نېټه د پکتیا ولایت د ختابه کلي په یو کور باندې د امریکایانو ځانګړو ځواکونو ناڅاپي یرغل وکړ، په داسې حال کې چې په لسګونو میلمانه په هغه کور کې د نوي زیږیدلي ماشوم د مبارکۍ او نوم ایښودنې په موخه راټول شوي وو، په برید کې ۵ تنه

د پاڼو شمېره: له 1 تر 4

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلیکنې د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هیله من یو خپله لیکنه له رایرلو مخکې په خیر و لولئ

بي وسلې كسان چې دوه تنه حاملې ميرمنې او يوه پېغله جلکې وه، ووژل شول، وروسته له دغې پېښې امريکايانو د وژل شويو کسانو له جسدونو مرمۍ وايستلې او تپونه يې پاک کړل تر څو خپل جنابيت پټ کړي. (مېل انلاين) خبرې رسنۍ هغه عکسونه خپاره کړي، چې په هغه کې د امريکايي بمونو له امله د کندهار په ارغنداب ولسوالۍ کې يو کلی په بشپړه توگه له منځه تللی او د نقشي له مخې غيب شوی. هغه رپوټ چې د دي رسنۍ له خوا خپور شوی وايي چې امريکايي ځواکونو د جنرال (فلاين) په قوماندانۍ دوه ځلي هڅه وکړه په ارغنداب ولسوالۍ کې د تاروک کلاچې په نامه (نوم له انگرېزي سرچينې څخه اخيستل شوی، بنايي اصلي بڼه يې داسې نه وي) يو وړوکی کلی تصفيه کړي خو دوه ځلي له تلفاتو سره مخ شول. تر هغې وروسته د جنرال فلاين په امر پر کلي له هوا څخه ۲۵ تنه بمونه او له ځمکې څخه ډېر پرمختللي توغندي وورول شول، چې له امله يې کلی په بشپړه توگه له منځه لاړ.

تر بمونو وروسته جنرال يوازي رپوټ ورکړ، چې بريد ملکي تلفات نه لرل. ناپييلو سرچينو په سيمه کې د امنيتي ستونزو له امله ونه شو کړای د ملکي وگړو د تلفاتو خبره سپينه کړي، خو په هغو عکسونو کې چې د مېل انلاين له خوا خپاره شوي، بنودل کيږي چې تر بمبارۍ وروسته کلی په کنډواله بدل شوی. (د عبدالله اڅر ليکنه)

(په عکس کې کلی تر بمبارۍ مخکې او وروسته)

د ودونو په مراسمو هوايي بمبار:

بده لا دا چې پر ودونه يې بمبار کړی دی چې زمور خوشالۍ يې په وير او ژړاوو بدلي کړي دي، د ۲۰۰۲ز، کال د جون په لومړۍ نېټه د ارزگان په ولايت کې د امريکايانو (ای، سی ۱۳۰) جگړه ييزو الوتکو د واده په مراسمو بمبار وکړ چې ۴۸ تنه ووژل شول او ۱۱۷ تنه ټپيان شول، امريکايانو دوه وکړه چې د دوی پر الوتکو بريد شوی دی نو ځکه مور بريد وکړ.

دا شان د ننگرهار په ده بالا سيمه کې د واده پر مراسمو امريکايي ځواکونو بريد کړی دی، (۶ جولای / ۲۰۰۸ز) بريد په داسې حال کې ترسره شوی دی چې ناوې له يوه کلي بل کلي ته ورل کيدله چې ناڅاپي د امريکايانو درو الوتکو بمونه پرې وغورځول او ۴۷ تنه يې ووژل په دوی کې ۳۹ تنه ښځې او ماشومان وو، امريکايي ځواکونه وروسته له دغو وژنو انکار وکړ، ويې ويل چې هېڅ يو غېر نظامي په دې بريد کې نه دی وژل شوی. خو

(د بادغيس ولايت د جوند په ولسوالۍ کې پر واده بمباري شوي ده)

وروسته هغه ټيم چې ولسمشر کرزي سيمي ته لېږلی و، راپور ورکړ چې ۴۷ کسان د ناوې په گډون وژل شوي دي. د نوامبر په ۳ / ۲۰۰۸ز، کې د کندهار په وچ باغټو سيمه کې د واده پر کور د امريکايانو له خوا د الوتکو بريد وشو، په دې بريد کې ۳۷ ملکيان ووژل شول چې ۲۳ ماشومان او ۱۰ تنه ميرمنې وې. ۳۵ تنه د ناوې په گډون ټپيان وو، د کلي اوسيدونکو وويل چې وروسته له دغه وژونکي بريد د ناټو ځواکونو پر کلي يرغل وکړ، کلی يې محاصر کړ، تر هغې چې خپلې کرنې يې نه وې ترسره کړي، چا ته يې له کلي د وتلو اجازه نه ورکوله، سره له دې چې کورونه وران او ويجاړ شوي وو او خلک مړه او ټپيان پراته وو.

د پاڼو شمېره: له 2 تر 4

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړيکه ټينگه کړئ maqalat@afghan-german.de

يادونه: دلېکنې د ليکنيزې بڼې پازوالي د ليکوال په غاړه ده، هيله من يو خپله ليکنه له راليږلو مخکې په څير و لولئ

امريکايي ځواکونو د خپلو جنايتونو په لړ کې د اکتوبر په ۳ / ۲۰۱۵ز، کال د کندوز په ولايت کې د بي سرحده ډاکټرانو روغتون په پرله پسې توگه بمبار کړ، په دې بريد کې (۴۲) تنه ووژل شول او (۳۰) تنه ټپيان شول، د دغه هوايي بمبار څخه يولس ورځي وروسته امريکايي ځواکونه په زور او ناڅاپي ډول نوموړي روغتون وردننه شول، د بي سرحده ډاکټرانو مشرانو وويل: د روغتون وسايل يې زيانمن کړل او د خپل جنايت نښې نښانې يې له منځه يوړې او د (MSF) ټيم کارکونکي يې ووېرول. (ويکي پيډيا)

د امريکايانو هوايي ځواکونو په ارزگان کې د موسی کلا ولسوالۍ په کنجک د شاه عروس په سيمه کې د واده دوه موټران بمبار کړي دي (د سپټمبر ۲۳ / ۲۰۱۹ز) چې له امله يې شاوخوا ۴۰ تنه ولسي خلک وژل شوي او ۱۲ نور ټپيان دي، د واده په موټرو کې د زوم د کورنۍ له خوا د ناوې کور ته نکرېزي وړل کيدلې چې د نکرېزو شپه يې وه، په وژل شويو کسانو کې ۵ تنه نارينه او نور ټول ښځې او ماشومان دي، په ژوبل شويو کې دوه نارينه، دوه ښځې او نور ماشومان دي، د واده کورنۍ حکومتي مامورين له وړاندې څخه د واده له مراسمو خبر کړي وو.

په لويو لارو د ملکي وگړو وژني:

که د طالبانو له خوا به د امريکايانو په پوځي گادو د سرک غاړو چاودنه وشوه يا به موټر بم ورسره ټکر کړی شو نو بهرنيو ځواکونو به په شاوخوا ملکي وگړو ډزې کولې او خلک به يې وژل، دا ډول بي شمېره وژني ترسره شوي دي، چې له هغو څخه يوه پېښه داسې وه چې د تورخم او جلال آباد په لويه لاره کې، د جوزا په ۱۳ / ۱۳۸۵ ل، نېټه، وروسته له هغې چې په امريکايي ځواکونو باندې د موټر بم بريد وشو، امريکايي ځواکونو په عامو خلکو ډزې پيل کړې چې له امله يې ۱۶ تنه لاره ويان ووژل شول او ۳۵ تنه نور ټپيان شول. (آريانا تلويزيون)

په دې اړه د جلال آباد امنيتي قوانين وويل: «هر څوک چې په مخه ورتلل، که په موټرو کې وو يا پلي روان وو ويې وپېژندل. هغو ژورنالستانو چې د امريکايانو د دغه ناوړه عمل انځورونه او فلمونه اخيستي وو د امريکايانو له سخت غبرگون سره مخ شول، انځورونه او فلمونه يې ترې پاک کړل او...»

دا ډول د کابل د کمپنۍ په سيمه کې د جوزا په ۲۶ / ۱۳۸۶ ل، کال، پر امريکايي کاروان باندې د موټر بم بريد وشو چې ۵ تنه ووژل شول او څو کسه ټپيان شول، امريکايي ځواکونو په عامو خلکو ډزې وکړې او يو تن يې ووژلو او يو هم ټپي شو.

په دې لړ کې يوه حيرانوونکې پېښه داسې هم رامنځ ته شوې ده چې د کنړ په اسد آباد ښار کې د امريکايي ځواکونو د گادۍ ټاير پنچر شو، (غالباً د زياتې هوا ورکولو له کبله به وي)، امريکايان پرته له دې چې وگوري څه پېښه شوه، د ښار پر عامو وگړو يې ډزې پيل کړې، امريکايانو وويل په دوی د بم بريد شوی دی، عيني شاهدانو وويل چې په امريکايانو پسې خپل د گادۍ ټاير وچاودېده خو دوی په دې فکر کې شول چې چا بريد پرې وکړ. (آريانا تلويزيون، ۳/۱۹ / ۱۳۸۸ ل.)

يوه بله ناوړه پېښه چې د ارزگان په ولايت کې رامنځ ته شوه، د ۲۰۱۰ز، کال د فبرورۍ په ۲۱ نېټه درې مساپر وړونکي ميني بوس گادۍ د دايکندي له پولې سره نږدې امريکايي چورلکو، په رڼا ورځ بمبار کړل ۳۳ تنه مساپر يې ووژل چې په وژل شويو کې ۴ تنه ميرمنې او يو ماشوم هم وو، په لومړيو کې ناټو کوم غبرگون ښکاره نه کړ خو وروسته يې وويل چې مور فکر وکړ په ميني بوسونه کې طالبان دي، دغه بريد د ډېرو هېوادونو او لوړ پوړو چارواکو له سخت غبرگون سره مخ شو، د افغانستان حکومت دا بريد يو ناوړه او ناڅاونه عمل وباله، د ارزگان والي امان الله هوتک وويل: «مور د دوی بښنه او هغه پېښې چې وروسته يې د وژل شويو کورنيو ته ورکوي نه غواړو، مور غواړو دوی راشي مور ټول په يوه ورځ مړه کړي، د دې پر ځای چې هره ورځ مو وژني.»

دغه راز امريکايانو په لويو لارو کې د خپلو پوځي گادو اوږده کاروانونه، له يو ولايت بل ولايت ته په ورو تگ سره لېږدول، دوی بل چا ته اجازه نه ورکوله چې د دوی له کاروانه مخکې شي، که کوم کس به د خپل موټر د وړاندې کولو کوښښ وکړ نو په هغه به يې ډزې کولې، داسې ډېرې پېښې ليدل شوي دي خو يوه پېښه زموږ د کلي په مخ کې (چې د خوست گرډېز لويه لاره تېره شوې ده) هم رامنځ ته شوه، داسې چې په يوه سراچه موټر کې چې له يو تن سره يوه ښځه هم ورسره وه، غوښتل يې خپل موټر مخکې کړي، امريکايانو په ډزو وويشت او ووژل شو.

په لوی لاس د مکتب ماشومانو وژل:

د کنړ په نارنگ کلي کې د امريکا ځانگړو ځواکونو د مکتب لس تنه زده کوونکي، بي له کوم جرم ووژل، داسې چې امريکايي ځانگړي ځواکونه په چورلکو کې له کابل د کنړ د نارنگ کلي کې کوز شول، بيا مکتب ته ورغلل له ۱۲ تر ۱۸ کلو ځوانان يې له درو ټولگيو راټول کړل، يوې کوټې ته يې ننه ايستل لاسونه يې پرې وتړل بيا يې په

ډزو وويشتل، ورپسې يې د وژل شويو ځوانانو انځورونه واخيستل او يو تن يې له ځان سره بندي يووړ، دغه لس تنه ځوانان د نهمو، لسمو، يولسمو او دولسمو ټولگيو زده کوونکي وو. ناتو څلور ورځې وروسته وويل چې په دوی يې برید کړی ؤ، يوازې ترهگر يې وژلي دي، ولسمشر کرزي د دغو متکبيانو د قاتلان د محاکمې غوښتنه وکړه خو ناتو د کرزي د غوښتنې کومه پروا ونه کړه.

د امريکايانو تر ټولو ځواکمن بم، (جي، بي، يو ۴۳) د بمونو د مور:

امريکايي ځواکونو د ننګرهار د اچين ولسوالۍ په مامند دره کې د داعش په ډله له ټولو ځواکمن بم (جي، بي، يو ۴۳) د بمونو د مور په نوم وغورځاوه، امريکايانو وويل چې په لسگونه داعشيان وژل شوي دي، له بل پلوه د سيمي خلک وايي چې وروسته له ۲ کالو د سيمي په خلکو کې د پوستکي او سترگو ناروغۍ پيدا شوي دي او نوي زېږېدلي ماشومان نمو نه کوي، ماشومان ډېر کمزوري وي، داسې بنکاري لکه فلج چې وهلي وي، يا يې ډېره ناروغي تېره کړې وي، دا راز د سيمي اوسيدونکي وايي چې د دغه بم د استعمال له امله په کرهني هم جدي اغېز شوی دی. د دوی په خبره، فصلونه هم کمزوري شوي او نمو نه کوي. (۱۳۹۶ / ۱۱ / ۲۵ ل.) (طلوع نيوز او نورې رسنۍ)

نور بيا